

Turjansammal

Parbladsmossa
Arnellia fennica

Uhanalaisuusluokka (IUCN): silmälläpidettävä (NT)

Luonnehdinta

Turjansammal on keskikokoinen, vaalean sinivihreä maksasammal, joka kasvaa pinnanmyötäisesti suikertaen omina laikkuinaan tai yksittäisinä versoina toisten sammalten seassa. Pyöreät, vastakkaiset kylkilehdet ovat kasvaneet yhteen varren yläpinnalla ja pienemmät, kapeat vatsalehdet ovat kasvaneet tyvistään yhteen kylkilehtien kanssa. Silmälläpidettävä kallionäivesammal (*Myliia taylorii*) saattaa joskus muistuttaa turjansammalta, mutta sillä ei ole yhteen kasvaneita lehtiä eikä se kasva kalkkikallioilla.

Elinympäristö ja levinneisyys

Turjansammal kasvaa uurteissa ja koloissa valuvetisillä kalkkikallioilla, maanraoissa ja kivialustoilla. Kasvupaikat ovat usein melko avoimia ja kasvualustana on ohut multa-peite. Sammal esiintyy harvinaisena Suomen itä- ja pohjoisosissa.

Nykytila ja uhkatekijät

Turjansammalen uhanalaisuus johtuu sopivien elinympäristöjen vähenemisestä kaivostoiminnan ja metsänhakkuiden vuoksi. Sammalella on Kuusamossa vakaa kanta, mutta muut esiintymät ovat niukkoja ja pienialaisia. Paikoitellen esiintymiä saattaa uhata kuluminen. Lisäksi kalkkialueilla louhinta on mahdollinen uhkatekijä. Myös ilmastonmuutos saattaa heikentää turjansammalen elinolosuhteita. Turjansammalen nykyisistä kasvupaikoista noin neljäsosa on suojelematta.

Hoitosuositukset

Turjansammalen kasvupaikka tulisi jättää louhimatta ja välttää voimakkaasti kasvupaikan vesitaloutteen vaikuttavia toimia. Joillakin kasvupaikoilla saattaa olla syytä raivata pensaikkoa ja vesakkoa luonnonhoitotoimena. Jotkut kasvupaikoista ovat mahdollisesti metsälain arvokkaita elinympäristöjä (jyrkänteet), joiden ominaispiirteiden muuttaminen on kielletty. Monet kasvupaikat sopivat hyvin METSO-ohjelman kohteiksi (kalkkikalliot).

Lähteet

- Hallingbäck, T. 1998. Faktablad: *Arnellia fennica* – parbladsmossa. Teoksessa: Hallingbäck, T. (red.). 1998. Rödlistade mossor i Sverige – Artfakta. ArtDatabanken, SLU, Uppsala. S. 34
- Laaka-Lindberg, S. 2009: *Arnellia fennica* – vaarantunut. Teoksessa: Laaka-Lindberg, S., Anttila, S. & Syrjänen, K. (toim.). 2009. Suomen uhanalaiset sammalet. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. S. 70–71. Verkkojulkaisuna: <http://hdl.handle.net/10138/38824>
- Ulvinen, T., Syrjänen, K. & Anttila, S. (toim.) 2002. Suomen Sammalet – levinneisyys, ekologia, uhanalaisuus. Suomen ympäristö 560. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. 354 s. Verkkojulkaisuna: <http://hdl.handle.net/10138/40617>

Kuva: Riikka Juutinen, [Laji.fi](http://laji.fi)